Veiligheidsanalyse Waadhoeke

5 juli 2023

Auteurs: Sippie Boelens & Monique van der Woude

Inhoudsopgave

1. Inleiding en aanleiding 3
   1.1 Doelstelling en opdracht voor de gemeenteraad 3
   1.2 Leeswijzer 3
2. Coalitieakkoord 2022-2026 en landelijke/regionale ontwikkelingen 4
   2.1 Coalitieakkoord 2022-2026 4
   2.2 Jaarwerkplan Basisteam Noordwest Fryslân 4
   2.3 Regionale ontwikkelingen 5
   2.4 Landelijke ontwikkelingen 5
3. Evaluatie integraal veiligheidsplan 2019-2022 6
   3.1 Veilige woon- en leefomgeving 6
   3.2 Bedrijvigheid en veiligheid 6
   3.3 Jeugd en veiligheid 6
   3.4 Fysieke veiligheid 6
   3.5 Integriteit en veiligheid 7
4. Uitkomst enquête 8
5. Hoofdlijnen en aandachtspunten cijfermatige analyse 12
   5.1 Politiecijfers 12
      5.1.1 Digitale veiligheid 12
      5.1.2 Ondermijnende criminaliteit 13
      5.1.3 Jeugd en veiligheid 14
      5.1.4 Overige opvallende cijfers 14
   5.2 Waarstaatjegemeente.nl 15
      5.2.1 Digitale veiligheid 15
      5.2.2 Ondermijnende criminaliteit 16
      5.2.3 Jeugd en veiligheid 17
      5.2.4 Overige opvallende cijfers 17
   5.3 Cijfers gemeente 18
6. Voorgestelde prioriteiten integraal Veiligheidsplan 2023-2026 19
   6.1 Inleiding 19
   6.2 Prioriteiten 19

Bijlage 1: Cijfers politierapportage 2022 gemeente Waadhoeke 23

1. Inleiding en aanleiding

Voordat aan de slag gegaan wordt met een nieuw Integraal Veiligheidsbeleid 2023-2026 voor de gemeente Waadhoeke is in de startnotitie afgesproken om kort terug te blikken op de afgelopen jaren. Is het beleid zoals bedacht uitgevoerd en belangrijker nog, heeft het effect gehad in de Waadhoekse samenleving? Naast evalueren zullen in deze veiligheidsanalyse ook de actuele veiligheidscijfers gebruikt worden. Met een enquête zijn de inwoners bevraagd op hun eigen ervaring met en opvatting over onderwerpen die te maken hebben met veiligheid en criminaliteit. Verder worden de objectieve cijfers geanalyseerd. Hiervoor worden de cijfers van de politie, de website www.waarstaatjegemeente.nl van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en onze eigen cijfers van ondermijning gebruikt. Aan het einde van deze evaluatie en analyse volgt een korte conclusie, waarbij vooruit gekeken wordt naar de komende vier jaar.

1.1 Doelstelling en opdracht voor de gemeenteraad

Het maken van een integraal veiligheidsbeleid wordt genoemd in de Politiewet, artikel 38b. Daarin staat dat de gemeenteraad ten minste 1x in de vier jaar de doelen vaststelt die de gemeente op het terrein van veiligheid nastreeft door de handhaving van de openbare orde en de hulpverlening van de politie. Het doel is om de kaders voor de komende vier jaar te schetsen en de prioriteiten weer te geven. Focus leidt immers tot effectiviteit. Deze prioriteiten zullen voortvloeien uit deze analyse en de actualiteit.

1.2 Leeswijzer

In deze analyse zal eerst stil gestaan worden het coalitieakkoord en de landelijke en regionale ontwikkelingen. In hoofdstuk 3 wordt het integraal veiligheidsplan 2019-2022 geëvalueerd. In hoofdstuk 4 volgt de uitkomst van de enquête die van 24 april t/m 22 mei 2023 onder inwoners en ondernemers is uitgevoerd. In hoofdstuk 5 worden de belangrijkste objectieve cijfers van onze veiligheidspartners besproken. Uiteindelijk wordt in hoofdstuk 6 deze veiligheidsanalyse afgesloten met een aantal conclusies die we uitwerken in het nieuw op te stellen integraal veiligheidsbeleid.

2. Coalitieakkoord 2022-2026 en landelijke/regionale ontwikkelingen

Voor het maken van nieuw beleid is het ook belangrijk om te bekijken welke thema's opgenomen zijn in andere beleidsdocumenten. Hierbij wordt zowel lokaal, regionaal als landelijk gekeken. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste thema's op het gebied van veiligheid uit deze documenten. Deze onderwerpen zullen hier niet geanalyseerd worden, maar dienen puur als oriëntatie en input.

2.1 Coalitieakkoord 2022-2026

In het coalitieakkoord 'Sûn wurkje oan'e takomst' 2022-2026 zijn de volgende punten omtrent veiligheid benoemd:

- De inwoners voelen zich veilig in hun eigen leefomgeving
  Door: het integraal veiligheidsbeleid te actualiseren, meer aandacht te besteden aan bewustwording over ondermijning en georganiseerde criminaliteit en hier steviger tegen optreden en de boa's gemeentebreed inzetten, waar dat het meest nodig is.
- Jongeren zijn psychisch gezond en weerbaar
  Door: Onderwijs, consultatiebureaus en verenigingen meer ruimte te geven voor preventieve zorg, te onderzoeken hoe we goede voorbeelden van extra zorg in het onderwijs, zoals de Einsteinklas en Grutsk, verder kunnen uitrollen in Waadhoeke, het versterken van de samenhang tussen het jeugd- en veiligheidsbeleid, ter voorkoming van jeugdcriminaliteit en het inzetten op kwalitatief goede, bereikbare en beschikbare zorg als preventie niet toereikend is.
- Voor jongeren (13-18 jaar) is er een veilige, toegankelijke plek waar ze elkaar kunnen ontmoeten
  Door: Contact te leggen met de jongeren en ruimte te bieden en verantwoordelijkheid te geven aan de jongeren zelf.

2.2 Jaarwerkplan Basisteam Noordwest Fryslân

Op 16 maart jl. hebben de leden van de driehoek Noordwest Fryslân besloten om de volgende thema's te prioriteren:

- Digitale veiligheid
  Om het slachtofferschap van digitale criminaliteit te verminderen is het nodig om inwoners weerbaarder te maken en barrières op te werken voor daders en dadergroepen. Daarnaast moet de meldingsbereidheid gestimuleerd worden om inzicht te kunnen krijgen in de aard en omvang.
- Aanpak ondermijning
  In de basis is de ambitie het verminderen van georganiseerde criminaliteit. Dit kan met behulp van bestuurlijke, strafrechtelijke en fiscale instrumenten. Het is daarbij nodig om de informatiepositie verder te verbeteren zodat er een actueel ondermijningsbeeld is. Daarnaast kan het vergroten van de weerbaarheid van inwoners, ondernemers en weerbaarheid op ambtelijk- en bestuurlijk niveau voor een vermindering van georganiseerde criminaliteit zorgen. Omdat georganiseerde criminaliteit gebiedsoverstijgend is, is het intensiveren van de lokale en regionale integrale aanpak een belangrijke ambitie.
- De jeugd is de toekomst
  Jeugd kan zeer kwetsbaar zijn. Risico lopen op slachtofferschap, maar ook op daderschap verdient de blijvende aandacht.

2.3 Regionale ontwikkelingen

Regionaal Beleidsplan 2020-2023
Het Regionaal Beleidsplan (RBP) Veiligheid Noord Nederland 2020-2023 beschrijft de strategische ontwikkelthema's waar de politie Noord Nederland, haar gezag en haar partners zich op gaan richten. Het regionale beleidsplan verandert niets aan de lokale prioriteiten, maar kan wel een aanvullende faciliterende werking hebben. Daarom is afstemming gewenst.

Voor Noord Nederland zijn de volgende thema's als belangrijk bestempeld:

- (Georganiseerde) ondermijnende criminaliteit:
  Investeren in o.a. het verbreden van het maatschappelijk draagvlak om ondermijning tegen te gaan, het vergroten van de (bestuurlijke) weerbaarheid en het wegnemen van gelegenheidsstructuren waarin criminaliteit kan floreren;
- Effectieve verbinding Veiligheid en Zorg:
  Focus op het versterken van de samenwerking van de ketenpartners om de effectiviteit van interventies bij thema's als personen met verward gedrag, de aanpak van mensenhandel en het voorkomen van een terugval bij ex-gedetineerden te vergroten;
- Cyberveiligheid:
  Investeren op informatiebeveiliging van politie, Openbaar Ministerie en gemeenten en bewustwording van gemeenten. Politie en het OM richten zich daarnaast op de strafrechtelijke aanpak, maar samen met gemeenten zal de komende jaren ook moeten worden gewerkt aan de preventieve kant.

Ook is er aandacht voor het thema maatschappelijke onrust of verdeeldheid als gevolg van (overheids)-beslissingen.

Inmiddels wordt er ook gewerkt aan het Regionaal Beleidsplan 2024-2026, voorgestelde thema's daarin zijn:

- Maatschappelijk ongenoegen;
- (Georganiseerde) ondermijnende criminaliteit;
- Cyberveiligheid en;
- Effectieve verbinding Veiligheid en Zorg.

2.4 Landelijke ontwikkelingen

Landelijke veiligheidsagenda 2023-2026
Volgend uit artikel 18 van de Politiewet 2012 stelt de minister van Justitie en Veiligheid, gehoord het College van procureurs-generaal en de regioburgemeesters, ten minste eenmaal in de vier jaar de landelijke beleidsdoelstellingen vast ten aanzien van de taakuitvoering van de politie. In de landelijke Veiligheidsagenda 2023-2026 zijn de volgende beleidsonderwerpen benoemd:

- Ondermijning en georganiseerde criminaliteit;
- Mensenhandel;
- Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit, waaronder online seksueel kindermisbruik en;
- Verbinding met de samenleving en maatschappelijke onrust.

3. Evaluatie integraal veiligheidsplan 2019-2022

Het op 28 maart 2019 door de gemeenteraad vastgestelde Integraal Veiligheidsplan 2019-2022 kende vijf thema's. Er zal per thema kort worden teruggeblikt op de aanpak in deze periode.

3.1 Veilige woon- en leefomgeving

- We hebben de afgelopen jaren ingezet op een intensievere samenwerking tussen de domeinen veiligheid en zorg om passende zorg te blijven bieden aan onze kwetsbare inwoners.
- Met betrekking tot de meldingen overlast verwarde personen kunnen we zeggen dat de meeste van deze personen bij ons in beeld zijn. Er zijn korte lijntjes met de medewerkers van het gebiedsteam/hulpverlening en deze gaan daar waar mogelijk direct na een melding outreachend op pad.
- De afgelopen jaren is veel aandacht geweest voor de aanpak van woninginbraken, met name lokaal. Het aantal delicten is sterk afgenomen. Dit succes is vooral te danken aan een mix van instrumenten en de samenwerking tussen alle veiligheidspartners. We hebben bijvoorbeeld, in samenwerking met Accolade en Wonen NWF, aandacht besteed aan inbraakpreventie (aanbrengen verlichting). Ook is er aandacht besteed aan het opzetten van WhatsApp groepen in dorpen/wijken, waarbij de gemeente de plaatsing van de borden faciliteert.

3.2 Bedrijvigheid en veiligheid

- Onze boa's/toezichthouders worden sinds 2022 ingezet op het handhaven van de voorschriften uit de Alcoholwet en leggen sancties op indien er overtredingen worden gesignaleerd.
- In 2020 hebben we ons evenementenbeleid vastgesteld waardoor de vergunningverleners gemakkelijker (aan de hand van duidelijke kaders) een evenementenvergunning af kunnen geven. Dit beleid wordt op dit moment geëvalueerd.

3.3 Jeugd en veiligheid

- Er vindt 6-wekelijks een breed jeugdoverleg met alle partijen plaats en indien nodig (wanneer een dorp of de stad Franeker er negatief uitspringt) wordt direct opgeschaald.
- Het aantal meldingen van jeugdoverlast in 2020 en 2021 steeg, ongetwijfeld ook door de uitbraak van Corona en de daarbij afgekondigde maatregelen, zoals het sluiten van scholen en het verbod op samenscholing. Daarom hebben we ingezet op een integrale aanpak met o.a. jongerenwerkers, opbouwwerk, politie, scholen en de gemeente (samenspel tussen: gebiedsteam, boa's/ toezichthouders en OOV).
- In 2022 is een start gemaakt met het nog op te stellen preventief jeugdbeleid. Dit moet er voor zorgen dat jongeren niet in de problemen komen, maar optimaal hun kansen benutten. We willen voorkomen dat alledaagse opgroei- en opvoedproblemen escaleren tot ernstige problemen waarvoor specialistische zorg moet worden ingeschakeld. Met een goed preventief jeugdbeleid leggen we de basis voor een gezonde, veilige en kansrijke omgeving waarin kinderen opgroeien.

3.4 Fysieke veiligheid

- We hebben bijzondere jaren gehad die werden gedomineerd door Corona en de bijbehorende maatregelen. We hebben alles in werking gesteld om samen met de politie, onze buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) en toezichthouders de openbare orde te handhaven en deze waar nodig te herstellen en de verbinding met de samenleving te behouden. Ook hebben we steeds geprobeerd om onduidelijkheden rondom de maatregelen bij onze inwoners en ondernemers zoveel mogelijk weg te nemen.

3.5 Integriteit en veiligheid

- In 2020 zijn de “Beleidsregels 13b Opiumwet gemeente Waadhoeke” herzien. In dit beleid, dat na jurisprudentie in 2023 geactualiseerd zal worden, staat beschreven in welke situaties en binnen welke kaders de burgemeester bestuurlijke maatregelen in kan zetten tegen drugscriminaliteit.
- Via de in 2022 opgezette ondermijnings- en radicaliseringstafels hebben we de informatiepositie en integrale aanpak kunnen versterken samen met convenantpartners zoals de politie, het OM, de Sociale Recherche Noordwest Fryslân (NWF) en interne partners.
- De Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet Bibob) is een instrument om de integriteit van de overheid te beschermen. In 2023 zal dit beleid worden geactualiseerd. De belangrijkste wijziging betreft een uitbreiding naar de terreinen vastgoed en zorg. Daarnaast hebben we ingezet op bewustwording en training van de ambtelijke organisatie.
- We hebben samen met onze ketenpartners ingezet op voorlichting, bewustwording en het vergroten van de weerbaarheid.

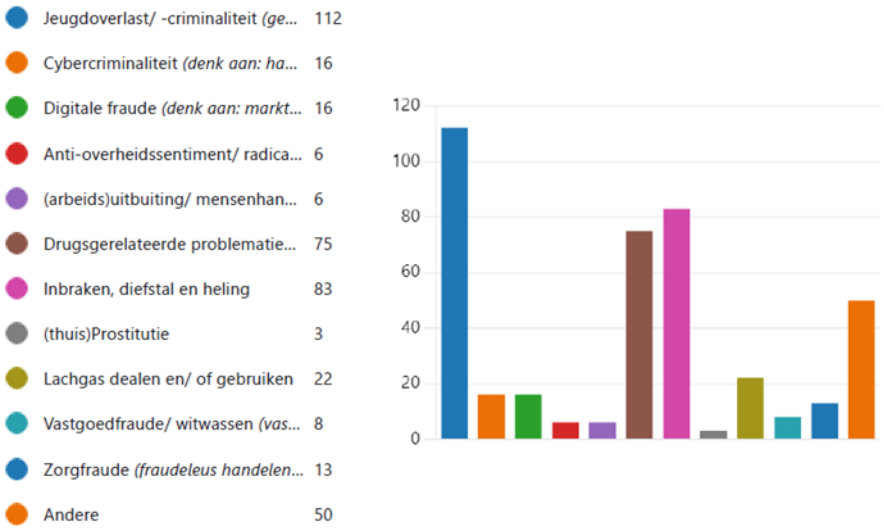
4. Uitkomst enquête

Vanaf 24 april tot en met 22 mei 2023 was het voor de inwoners en ondernemers van de gemeente Waadhoeke mogelijk om een enquête in te vullen. Er werden 8 vragen gesteld rondom het thema veiligheid in de gemeente Waadhoeke. In totaal hebben 196 personen de enquête ingevuld. Hierbij een samenvatting van de uitkomsten.

Vraag 1. Wat voor soort criminaliteit vindt er volgens u plaats in uw wijk of buurt?

De drie meest gegeven antwoorden zijn:

1. Jeugdoverlast/-criminaliteit (112)
2. Inbraken, diefstal en heling (83)
3. Drugsgerelateerde problematiek (75)

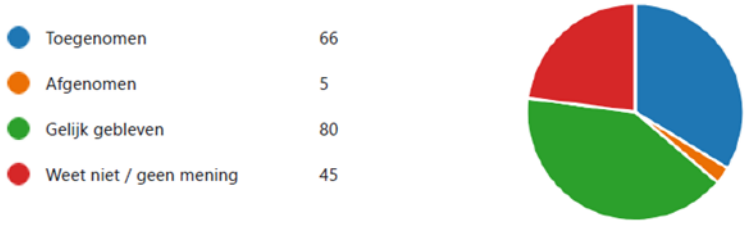

Onder de optie ‘andere’ geven de deelnemers nog 50 aanvullende antwoorden. De meest voorkomende reacties zijn:

- Ik ervaar geen criminaliteit (21)
- Vernielingen/ vandalisme (7)
- Verkeersoverlast (6)

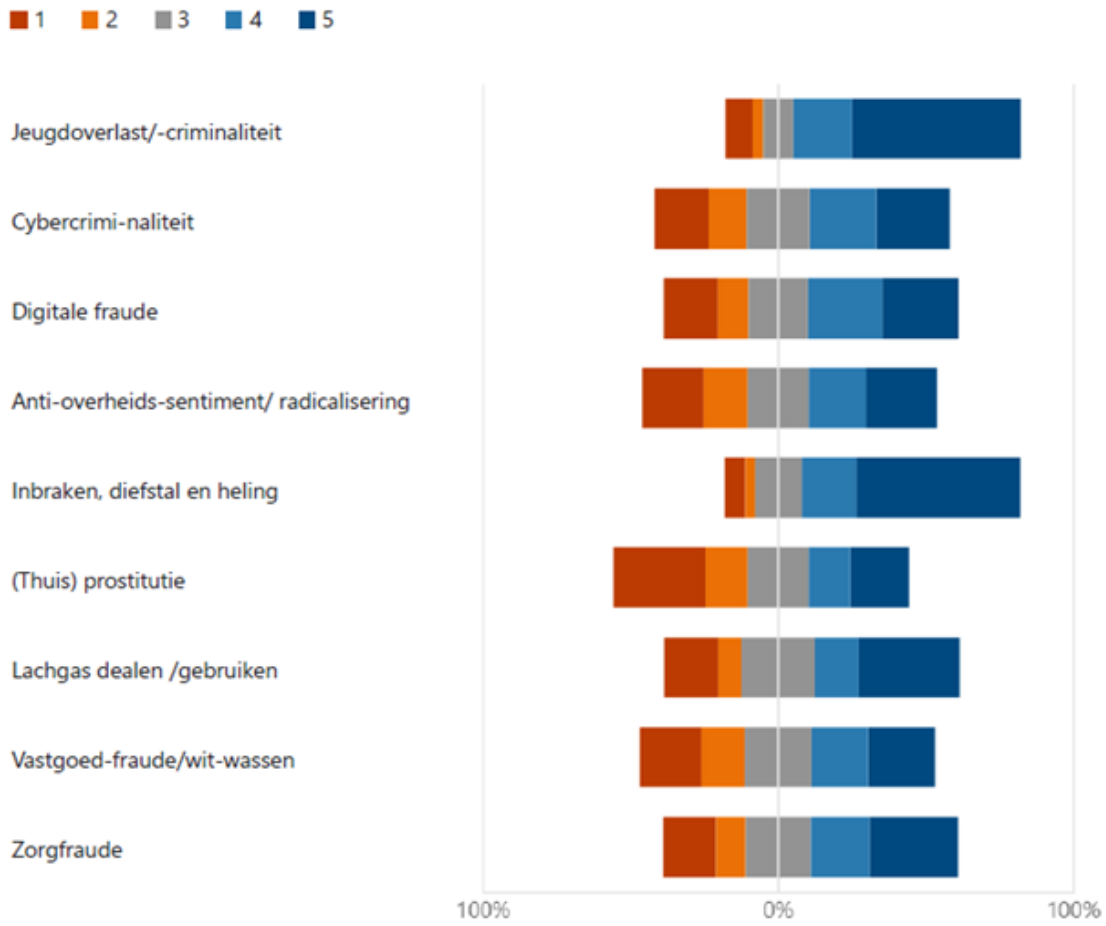
Vraag 2. Denkt u dat de criminaliteit in uw buurt in de afgelopen maanden is toegenomen, afgenomen of gelijk is gebleven?

De 196 deelnemers geven daarbij de volgende reactie:

Vraag 3. Wilt u deze onderwerpen een cijfer geven?

De deelnemers werd gevraagd om diverse onderwerpen een cijfer te geven. Daarbij geeft het cijfer aan hoe belangrijk het is dat de gemeente op het onderwerp investeert. Het cijfer 5 geeft aan dat het erg belangrijk is en het cijfer 1 dat het niet belangrijk is. De uitkomsten:

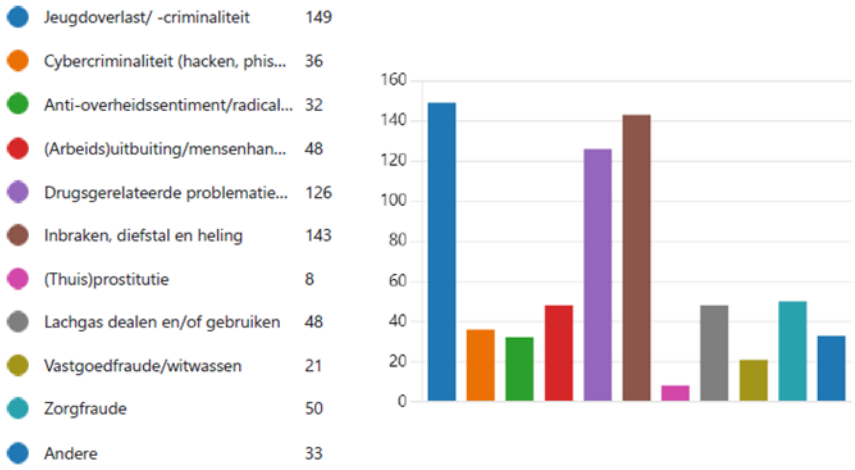
Uit dit overzicht blijkt dat de deelnemers vinden het vooral belangrijk dat de gemeente investeert op de onderwerpen:

- Inbraken, diefstal en heling
- Jeugdoverlast/- criminaliteit
- Lachgas dealen/ gebruiken

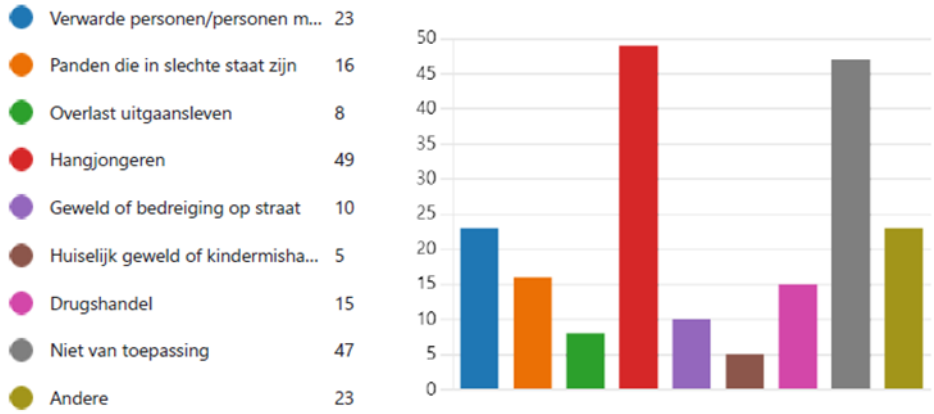
Vraag 4. Stel: u bent de burgemeester van de gemeente Waadhoeke, welke vier onderwerpen zou u extra aandacht geven?

Uit de antwoorden blijkt dat de deelnemers de volgende drie onderwerpen belangrijk vinden:

- Jeugdoverlast/ - criminaliteit
- Inbraken, diefstal en heling
- Drugsgerelateerde problematiek

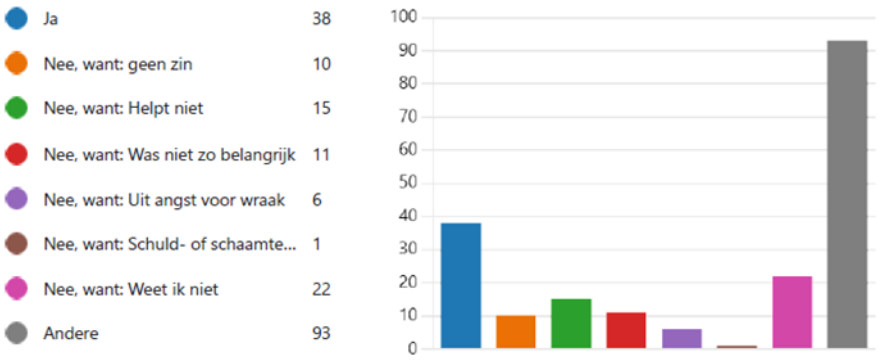

Vraag 5. Heeft u naast bovenstaande onderwerpen ook te maken gehad met een van onderstaande onderwerpen in uw directe omgeving?
De antwoorden op deze vraag zijn:

Circa 1/4 van de deelnemers geeft aan dat zij in de directe omgeving te maken hebben met hangjongeren. Ongeveer hetzelfde percentage geeft aan dat zij niet te maken hebben met de genoemde onderwerpen.

Vraag 6. Heeft u deze situatie(s) ook gemeld bij bijvoorbeeld de politie of de gemeente?

De optie 'andere' is door 93 deelnemers gekozen. Een groot deel van deze personen geven in de toelichting de reactie 'niet van toepassing'. Helaas was dit antwoord niet meegenomen in de opties van vraag 6.

Een ander terugkerende opmerking van de deelnemers bij de optie 'andere' is dat de deelnemer de desbetreffende persoon zelf heeft aangesproken op het gedrag en het daarom niet nodig vindt om het nog bij politie en/ of gemeente te melden.

Vraag 7. Heeft u nog opmerkingen, suggesties of tips over veiligheid in onze gemeente?

Op deze vraag geven 104 deelnemers een antwoord. Circa 20 deelnemers geven uiteindelijk aan geen opmerkingen te hebben. Van de overige antwoorden komende de volgende thema's en opmerkingen vaker voor:

- Handhaving
    - Meer handhaven, zowel zichtbaar als anoniem.
    - Strenger handhaven.
    - Meer politie op straat. Meer wijkagenten.
- Communicatie:
    - Inwoners bewuster maken.
    - Voorlichting geven over veiligheidsthema's.
    - Bepaalde situaties via de media naar buiten treden zodat men weet dat er aandacht voor is.
- Melden
    - Burgers serieus nemen bij meldingen.
    - Een contactpersoon waar je ook anoniem kan melden.

Vraag 8. Gemeente Waadhoeke wil graag in gesprek met inwoners/ ondernemers rondom het onderwerp veiligheid. Mocht u hier belangstelling voor hebben, dan kunt u hier uw mailadres achterlaten.

Van de 196 deelnemers geven 53 deelnemers antwoord op deze vraag. Daarbij geven 37 deelnemers een mailadres door. De overige 16 deelnemers geven op verschillende wijze aan hier geen gebruik van te willen maken.

5. Hoofdlijnen en aandachtspunten cijfermatige analyse

Voor de cijfermatige analyse worden verschillende relevante cijfers van onze partners onderzocht. Dit zijn zowel cijfers van de politie, de website www.waarstaatjegemeente.nl en onze eigen cijfers met betrekking tot het aantal waarschuwingen en sluitingen van henneppanden.

5.1 Politiecijfers

5.1.1 Digitale veiligheid

F90 CYBERCRIME

Misdrijf :Ja	2020	2021	2022
jan - april	14	7	10
mei - aug	7	18	23
sep - dec	11	15	11
Totaal	32	40	44

Bijzonderheden
Het aantal registraties van cybercrime is in 2022 gestegen ten opzichte van het jaar ervoor. Deze stijging past in de landelijke trend. Uit analyse is gebleken dat in bijna alle gevallen van cybercrime-incidenten binnen de gemeente Waadhoeke en Harlingen vooral ouderen het slachtoffer waren en dat de criminelen *social engineering*[1] hebben toegepast. Binnen de meeste incidenten werden de slachtoffers gebeld door een persoon die zich voordeed als medewerker van een bank. Door vertrouwen te winnen wist men de slachtoffers te overtuigen en uiteindelijk te bewegen handelingen uit te voeren op hun computer waardoor de dader hun systeem kon over nemen.

F614 Fraude met betaalproducten

2019	2020	2021	2022
16	16	21	27

F636 Fraude met online handel

2019	2020	2021	2022
133	144	119	108

Duiding
Digitale criminaliteit is voor de politie een *growing concern*. De digitalisering van onze samenleving is al meerdere decennia een feit en is onomkeerbaar. Ook binnen de criminaliteit vindt digitalisering plaats. Enerzijds zijn er geheel nieuwe criminaliteitsvormen ontstaan die onder het fenomeen cybercrime vallen, anderzijds ziet de politie dat aan klassieke criminaliteitsvormen digitale componenten worden toegevoegd door criminelen. De aanpak van digitale criminaliteit is complex vanwege de anonimiteit en de niet-locatiegebonden dader(s). Dit maakt het een gedeelde problematiek die vraagt om een grensoverschrijdende aanpak.

[1] Social engineering is het misbruiken van menselijke eigenschappen zoals nieuwsgierigheid, vertrouwen, hebzucht, angst en onwetendheid. Criminelen (social engineers) proberen vertrouwelijke informatie van iemand los te krijgen. Ze willen bijvoorbeeld persoonlijke gegevens (phishing) en beveiligingscodes te weten komen of malware installeren.

Als we kijken naar de cybercrime-cijfers van de afgelopen 4 jaar binnen de gemeente Waadhoeke, dan zien we in 2022 een aanzienlijke stijging ten opzichte van het jaar 2019. Mocht deze stijging doorzetten, dan zal er voor Waadhoeke sprake zijn van een stijging van 140% van het aantal cybercrimezaken.

In het aantal fraudezaken met betaalproducten en online handel is binnen Waadhoeke een aanzienlijke stijging waarneembaar van fraude met betaalproducten.

5.1.2 Ondermijnende criminaliteit

	2019	2020	2021	2022
F40 Bezit harddrugs (lijst I)	4	3	2	8
F41 Bezit softdrugs (lijst II)	3	0	4	2
F42 Handel e.d. harddrugs (lijst I)	2	3	0	5
F43 Handel e.d. softdrugs (lijst II)	0	1	0	1
F44 Vervaardigen harddrugs (lijst I)	0	0	2	0
F45 Vervaardigen softdrugs (lijst II)	6	10	4	3

Duiding
Ondermijning is een container begrip waaronder verschillende strafbare feiten geschaard kunnen worden. Er is uiteraard sprake van ondermijning wanneer legale bedrijven en diensten worden gebruikt om illegale activiteiten te verdoezelen. Eén van de meest voorkomende activiteiten betreft het vervaardigen, handelen en het bezitten van zowel hard- als softdrugs. Drugscriminaliteit blijft voor de politie een *growing concern*. Er is een duidelijke verschuiving (of misschien wel een uitbreiding) zichtbaar van drugsproductie vanuit het zuiden van het land naar het noorden. Het dunbevolkte buitengebied van Noord-Nederland kan aantrekkelijk zijn voor criminelen. Ook de grootschaligheid en de professionalisering van kwekerijen en drugslabs is een groeiend probleem. Door de druggerelateerde winsten wit te wassen komen de onderwereld en bovenwereld samen. Dit is het moment dat de criminaliteit zichtbaar wordt en de signalen kunnen worden opgepakt. Dit vraagt echter wel om een gezamenlijke aanpak.

Drugshandel

Misdrijf :Ja	2020	2021	2022
Totaal	**17**	**12**	**19**

Bijzonderheden
Het aantal meldingen van drugshandel is in de gemeente Waadhoeke in 2022 hoger dan het jaar ervoor, maar vergelijkbaar ten opzichte van 2020.

5.1.3 Jeugd en veiligheid

E35 MELDING OVERLAST JEUGD

Misdrijf :Nee	2020	2021	2022
jan - april	99	184	124
mei - aug	185	146	119
sep - dec	179	110	119
Totaal	**463**	**440**	**362**

Bijzonderheden
Het aantal meldingen van overlast jeugd is in 2022 gedaald ten opzichte van de twee voorgaande jaren. Enerzijds komt dit door opheffing van de Corona-beperkingen en anderzijds is de gemeente Waadhoeke in 2021 gestart met een integrale aanpak met onder andere jongerenwerkers, opbouwwerk, politie, schoolcampus St.-Annaparochie en gemeente. Het is aannemelijk dat de daling hierdoor veroorzaakt wordt.

5.1.4 Overige opvallende cijfers

Diefstal/inbraak woning

Misdrijf :Ja	2020	2021	2022
jan - april	15	11	9
mei - aug	18	9	8
sep - dec	17	8	28
Totaal	**50**	**28**	**45**

Bijzonderheden
Het aantal meldingen woninginbraak binnen de gemeente Waadhoeke ligt in 2022 hoger dan het jaar ervoor. De meeste meldingen waren tijdens de laatste vier maanden van het jaar, met een piek tijdens de decembermaand (kerstvakantie), waarbij tussen de pleegdatum en datum kennisname bij de politie altijd minimaal 1 of meer dagen heeft gelegen. In deze periode is het 8 keer beperkt gebleven tot een poging inbraak. Binnen de overige meldingen zijn er vooralsnog geen aanhoudingen verricht. Als preventieve reactie hierop heeft de politie, in samenwerking met Handhaving, een Witte Voetjes-actie uitgevoerd.

E33 OVERLAST DOOR VERWARD/OVERSPANNEN PERSOON

Misdrijf :Nee	2020	2021	2022
jan - april	96	140	158
mei - aug	159	241	194
sep - dec	113	123	111
Totaal	**368**	**504**	**463**

Bijzonderheden
Het aantal meldingen van overlast door verwarde of overspannen personen is in de gemeente Waadhoeke in 2022 lager dan het jaar ervoor, maar hoger ten opzichte van 2020.

Veel meldingen zijn afkomstig van één adres, hier is de GGZ gevestigd. De rest van de meldingen komt vanuit de gehele gemeente. De personen in deze categorie zijn in beeld bij de wijkagenten en de hulpverlening.

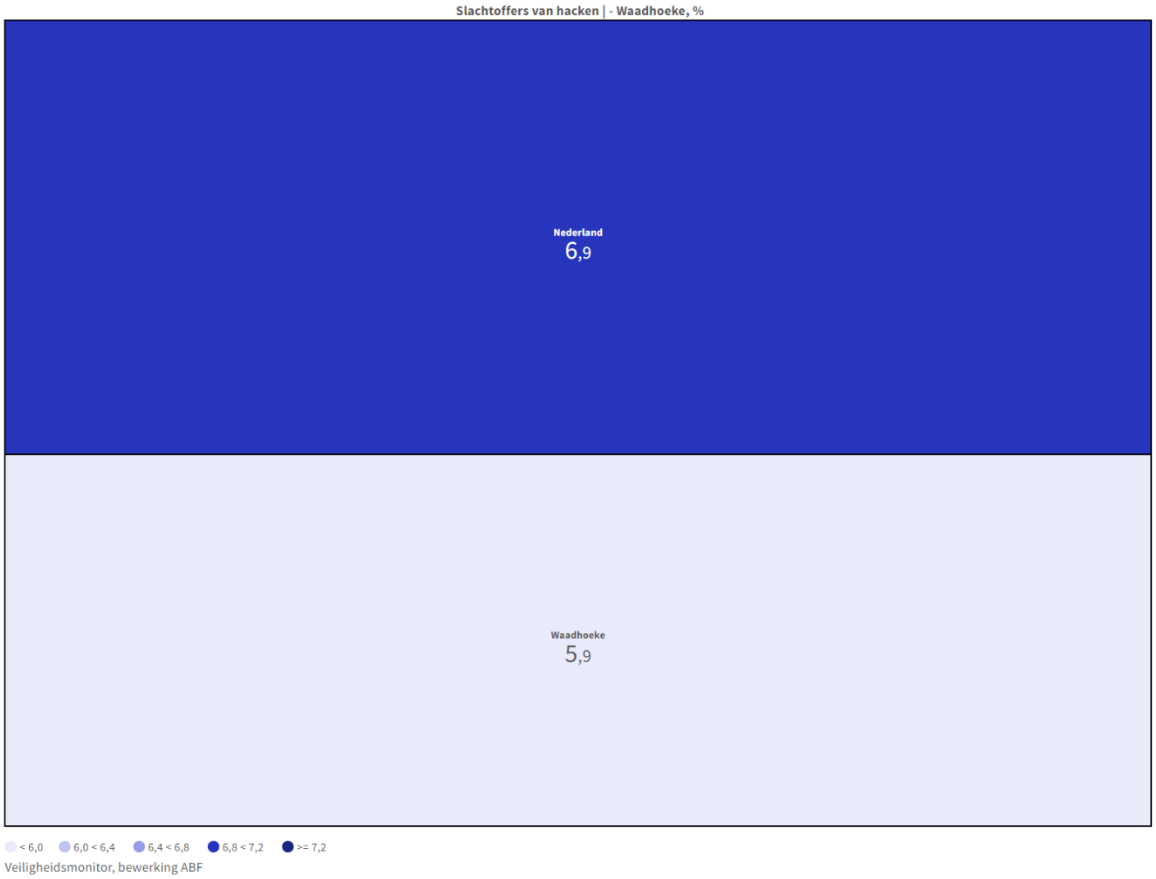
In deze tabellen zijn een aantal cijfers van de politie te zien. Uiteraard zijn dit niet alle cijfers (zie bijlage 1), maar de cijfers die van belang zijn voor het opstellen van een nieuw integraal veiligheidsbeleid. Ook zijn de cijfers niet uniek. Dat wil zeggen: een persoon kan voor meerdere mutaties zorgen of er is opgeroepen om laagdrempelig te melden, zodat een beter beeld van de situaties geschetst kan worden.

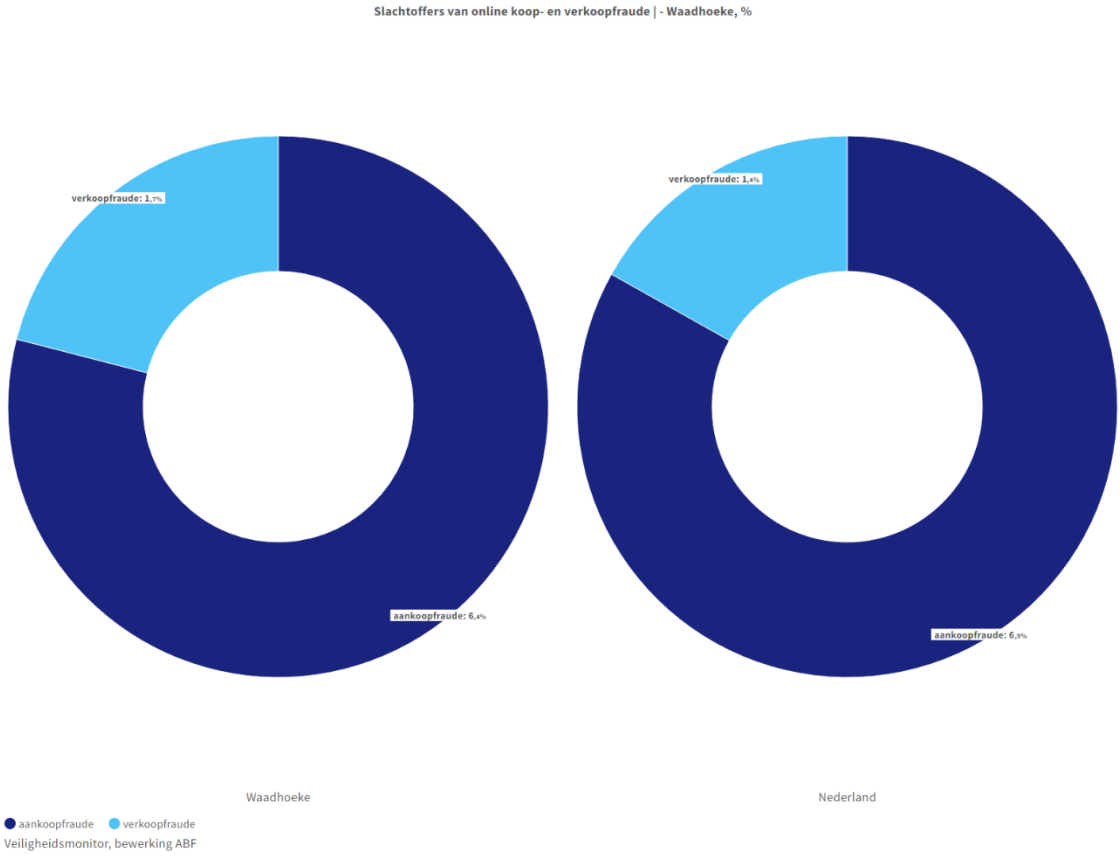
5.2 Waarstaatjegemeente.nl

Op de website www.waarstaatjegemeente.nl van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) is detailinformatie te vinden waarbij mooie tabellen kunnen worden gemaakt. Daar blijkt bijvoorbeeld dat de slachtoffers van online verkoopfraude in Waadhoeke stijgen.

5.2.1 Digitale veiligheid

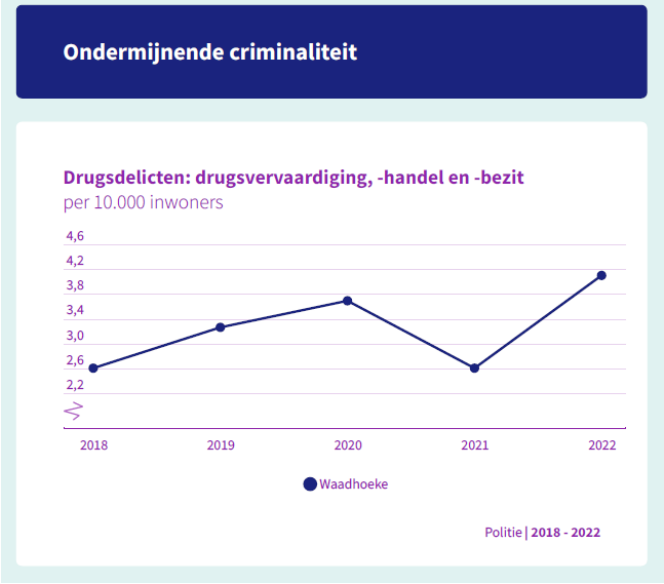
Bij slachtoffers van hacken (5,9 versus 6,9%) en online verkoopfraude (6,4 versus 6,9%; aankoopfraude) en (1,7 versus 1.4%; verkoopfraude) doen we niet veel onder vergeleken bij de rest van Nederland.

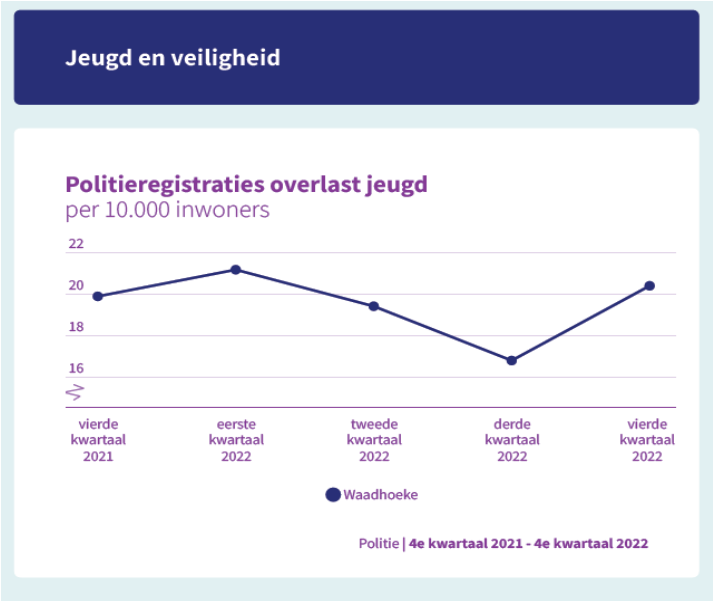
5.2.2 Ondermijnende criminaliteit

Vanuit ondermijning is een stijging te zien bij drugsdelicten in de afgelopen jaren.

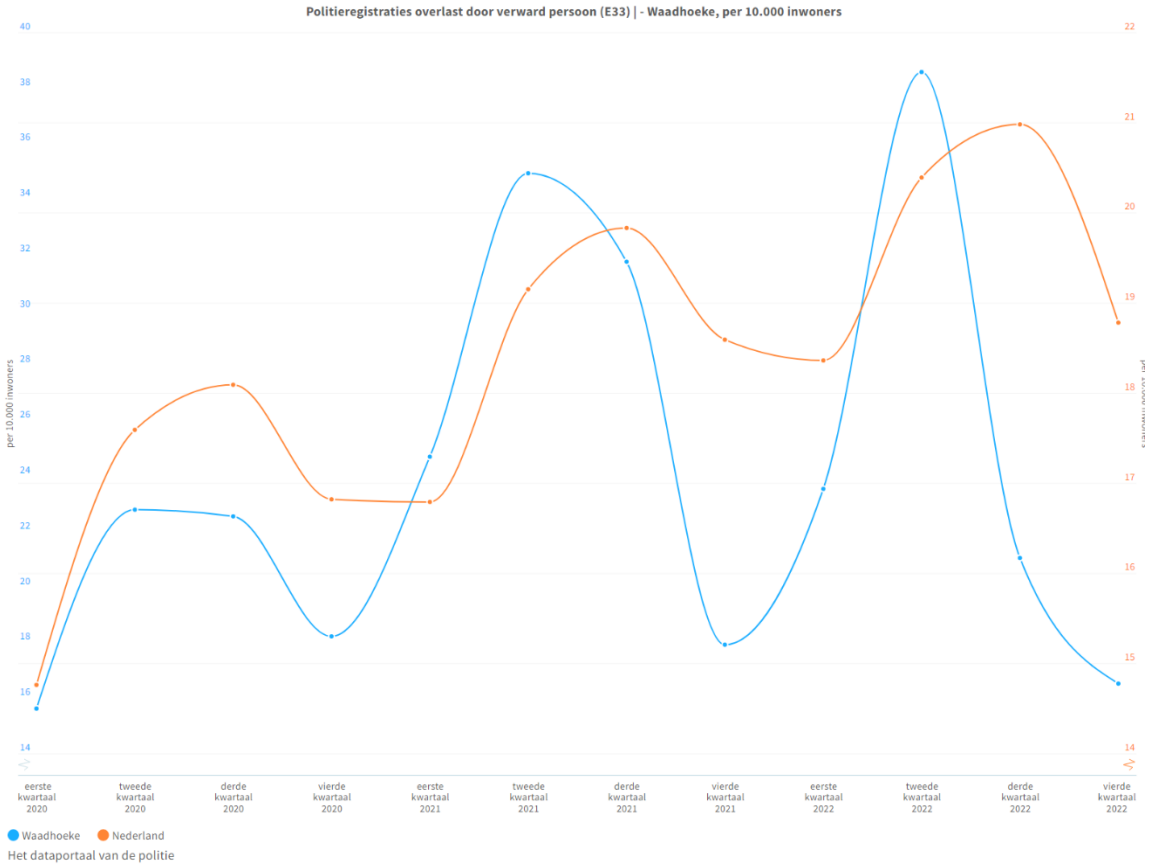
5.2.3 Jeugd en veiligheid

Ook blijkt dat de jeugd in Waadhoeke weer meer in beeld komt.

5.2.4 Overige opvallende cijfers

Ook de registraties verwarde personen zijn vergelijkbaar met de rest van Nederland en zijn heel hoog geweest.

5.3 Cijfers gemeente

Cijfers ondermijning	2020	2021	2022
Aantal bestuurlijke rapportages hennep/harddrugs	9	7	6
Aantal waarschuwingen opiumbeleid	2	2	0
Aantal sluitingen panden	7	3	2
Aantal dwangsommen Opiumwet	7	2	4
Aantal bestuurlijke rapportages drugshandel	0	0	0
Last onder dwangsom n.a.v. drugshandel	0	0	0

Bijzonderheden
Artikel 13b Opiumwet is het voornaamste instrument binnen de bestuurlijke aanpak van drugscriminaliteit. Op grond van deze wet is de burgemeester bevoegd om een last onder bestuursdwang op te leggen als in een woning of lokaal (of een daarbij behorend erf) soft- en/of harddrugs worden verkocht, afgeleverd, verstrekt of aanwezig zijn. In de praktijk kan het toepassen van deze bevoegdheid leiden tot:

- een waarschuwing:
- een last onder dwangsom; of
- het sluiten van een pand of perceel.

De tabel hierboven geeft een overzicht van de genomen besluiten op basis van de Opiumwet. Het aantal genomen besluiten is afhankelijk van de zaken dat door de politie wordt aangedragen door middel van bestuurlijke rapportages. Wanneer de politie meer inzet pleegt op de bestuurlijke aanpak van deze vorm van ondermijnende criminaliteit zal dit terug te zien zijn in deze cijfers.

Bovendien heeft de burgemeester eind 2022 besloten om de beleidsregels voor de toepassing van artikel 13b Opiumwet in te trekken. De rechtspraak is dusdanig in ontwikkeling geweest dat er geen sluitende conclusies meer getrokken kunnen worden. Ervaring en nieuwe inzichten moeten in 2023 worden opgedaan om nieuw beleid op te stellen voor een rechtmatige en doeltreffende aanpak op grond van artikel 13b Opiumwet. Dit maakt dat de aanpak in 2022 tijdelijk onduidelijk was, maar inmiddels is er een nieuwe modus gevonden om op te treden bij overtredingen op basis van de Opiumwet.

6. Voorgestelde prioriteiten Integraal Veiligheidsplan 2023-2026

6.1 Inleiding

Nu de analyse zo goed mogelijk gemaakt is op basis van de beschikbare cijfers, beleidskaders en plannen van de afgelopen jaren, wordt steeds scherper waar de komende jaren de knelpunten verwacht worden. Waar wijzen de cijfers ons naar toe? Maar ook steeds meer: Waar brengt de actualiteit ons? Het kenmerk van werken bij team Openbare Orde en Veiligheid (OOV) is dat rampen of crises op onverwachte momenten komen en altijd meer tijd in beslag nemen dan verwacht.

Tot nu toe werden in het IVP veel onderwerpen beschreven die maar enig raakveld hadden met het onderwerp ‘veiligheid’. Dit maakte dat het een vrij uitgebreid document was, waarbij de doelen niet altijd even duidelijk waren. In het nieuwe IVP willen we een beperkt aantal thema’s/prioriteiten opnemen. Deze prioriteiten zijn onderdeel van de portefeuille van het team OOV en worden voorzien van duidelijke afspraken of prestaties zodat het in het totale proces van de partijen helder is waar de prioriteiten liggen en hoe we dit aanpakken. Tenslotte hebben de prioriteiten betrekking op onderwerpen waarbij er nog een nieuwe aanpak gecreëerd moet worden (‘growing concern’) en niet op onderwerpen waarbij er vanuit het grote belang dat inwoners er aan hechten al een bestendige aanpak bestaat (‘going concern’), zoals bijvoorbeeld rondom woninginbraken waar altijd actie op ondernomen wordt.

Doel is ook om die prioriteiten zoveel mogelijk regionaal af te stemmen, waardoor het integraal, dus mét de andere betrokken partijen, opgepakt kan worden. Door draagvlak te creëren en helderheid te scheppen over de gezamenlijke doelen wordt een ieder in staat gesteld om vanuit zijn/haar rol een bijdrage te leveren aan een veilig en leefbaar Waadhoeke.

6.2 Prioriteiten

Aan de hand van deze uitgebreide analyse zijn we tot de volgende vier prioriteiten gekomen:
1. Digitale veiligheid;
2. Ondermijnende criminaliteit;
3. Jeugd en veiligheid; en
4. Maatschappelijk ongenoegen, polarisatie en radicalisering.

Onderbouwing
Bij het maken van de keuzes van de prioriteiten voor de komende vier jaar is gekeken naar de landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen. Voor de lokale ontwikkelingen geldt dat het coalitieakkoord, de diverse cijfers en de gehouden enquête zijn meegenomen in de analyse. Tenslotte is gekeken naar mogelijkheden in de concrete aanpak per onderwerp. Vragen die daarbij besproken zijn, zijn onder andere: Is het een thema waar het team Openbare Orde en Veiligheid mee annex is? Wat doet de gemeente op dit moment aan inspanningen op het desbetreffende onderwerp? Kunnen we met meer inspanning ook meer doelen behalen?

Hierna volgt een korte toelichting per prioriteit.

Prioriteit 1. Digitale veiligheid

Landelijke en regionaal

In de landelijke Veiligheidsagenda 2023-2026 is het onderwerp 'Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit, waaronder online seksueel kindermisbruik' geprioriteerd. Daarnaast is 'cyberveiligheid' een prioriteit vanuit het Regionaal Beleidsplan 2024-2026.

Driehoek

De driehoek Noordwest Fryslân heeft 'digitale veiligheid' geprioriteerd. Daarbij hebben zij aangegeven:

> *Om het slachtofferschap van digitale criminaliteit te verminderen is het nodig om inwoners weerbaarder te maken en barrières op te werken voor daders en dadergroepen. Daarnaast moet de meldingsbereidheid gestimuleerd worden om inzicht te kunnen krijgen in de aard en omvang.*

Cijfers

Uit de politiecijfers rondom digitale veiligheid (hoofdstuk 5.1) blijkt dat er stijging is van het aantal registraties met betrekking tot het onderwerp. Via waarstaatjegemeente.nl zijn de cijfers van Waadhoeke vergeleken met de rest van Nederland. Hieruit blijkt dat het percentage slachtoffers in Waadhoeke rondom het gemiddelde van het percentage in Nederland ligt.

Conclusie

Zowel op landelijk, regionaal als lokaal niveau heeft het onderwerp 'digitale veiligheid' de aandacht. Op vrij slinkse manieren kunnen inwoners en bedrijven slachtoffer worden van cybercriminelen. Dat het onderwerp in Waadhoeke aan de orde is blijkt uit de cijfers. De gemeente heeft niet alleen een rol richting inwoners en bedrijven in de gemeente, maar is ook zelf aan zet om de eigen digitale veiligheid op orde te hebben zodat zij niet slachtoffer wordt.

Prioriteit 2. Ondermijnende criminaliteit

Landelijke en regionaal

De landelijke Veiligheidsagenda 2019-2022 beschrijft 'ondermijning en georganiseerde criminaliteit' als een geprioriteerd thema. Het Regionaal Beleidsplan prioriteert het onderwerp eveneens, maar dan met de bewoordingen '(georganiseerde) ondermijnende criminaliteit'.

Driehoek

De lokale driehoek Noord West Fryslân geeft prioriteit aan het onderwerp. Zij beschrijft dit als volgt:

> *Aanpak ondermijning*
>
> *In de basis is de ambitie het verminderen van georganiseerde criminaliteit. Dit kan met behulp van bestuurlijke, strafrechtelijke en fiscale instrumenten. Het is daarbij nodig om de informatiepositie verder te verbeteren zodat er een actueel ondermijningsbeeld is. Daarnaast kan het vergroten van de weerbaarheid van inwoners, ondernemers en weerbaarheid op ambtelijk- en bestuurlijk niveau voor een vermindering van georganiseerde criminaliteit zorgen. Omdat georganiseerde criminaliteit gebiedsoverstijgend is, is het intensiveren van de lokale en regionale integrale aanpak een belangrijke ambitie.*

Coalitieakkoord

In het coalitieakkoord 'Sûn wurkje oan'e takomst' 2022-2026 staat rondom ondermijning beschreven:

> *De inwoners voelen zich veilig in hun eigen leefomgeving*
>
> *Door: het integraal veiligheidsbeleid te actualiseren, meer aandacht te besteden aan bewustwording over ondermijning en georganiseerde criminaliteit en hier steviger tegen optreden en de boa's gemeentebreed inzetten, waar dat het meest nodig is.*

Cijfers
De cijfers rondom ondermijning zijn met name terug te vinden binnen het onderwerp ‘drugs’. Zowel de politiecijfers, de eigen cijfers, gegevens vanuit waarstaatjegemeente.nl als de enquête onder inwoners geven aan dat er sprake is van drugshandel in Waadhoeke. Naast drugs vallen ook onderwerpen als vastgoedfraude, arbeidsuitbuiting en zorgfraude onder de brede noemer ‘ondermijning’. Deze (sub)onderwerpen zijn niet nader uitgewerkt in cijfers, maar spelen zich ook af in de gemeente Waadhoeke.

Conclusie
Vanuit landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen wordt ingezet op een aanpak rondom het onderwerp ‘ondermijning’. Vandaar het voorstel om het onderwerp op te nemen in het nieuwe IVP, zodat we kunnen investeren op de toekomstige ontwikkelingen. Het is echter wel een breed taakveld. Dit maakt dat het verstandig is om goed te duiden hoe de gemeente invulling gaat geven.

Prioriteit 3. Jeugd en veiligheid
Landelijk en regionaal
Het thema ‘jeugd en veiligheid’ krijgt geen specifieke aandacht op de Landelijke Veiligheidsagenda en ook niet binnen het regionaal Beleidsplan 2024-2026.

Coalitieakkoord
In het coalitieakkoord ‘Sûn wurkje oan’e takomst’ 2022-2026 heeft wel aandacht voor jeugd en veiligheid. Er staat namelijk:

- *Jongeren zijn psychisch gezond en weerbaar*
  Door: Onderwijs, consultatiebureaus en verenigingen meer ruimte te geven voor preventieve zorg, te onderzoeken hoe we goede voorbeelden van extra zorg in het onderwijs, zoals de Einsteinklas en Grutsk, verder kunnen uitrollen in Waadhoeke, het versterken van de samenhang tussen het jeugd- en veiligheidsbeleid, ter voorkoming van jeugdcriminaliteit en het inzetten op kwalitatief goede, bereikbare en beschikbare zorg als preventie niet toereikend is.
- *Voor jongeren (13-18 jaar) is er een veilige, toegankelijke plek waar ze elkaar kunnen ontmoeten*
  Door: Contact te leggen met de jongeren en ruimte te bieden en verantwoordelijkheid te geven aan de jongeren zelf.

Dit zijn gemeentebrede opgaven, waarbij Openbare Orde en Veiligheid een onderdeel is.

Lokaal – jaarwerkplan politie
De driehoek Noordwest Fryslân heeft in de prioriteiten beschreven:

> *De jeugd is de toekomst*
> *Jeugd kan zeer kwetsbaar zijn. Risico lopen op slachtofferschap, maar ook op daderschap verdient de blijvende aandacht.*

Cijfers
Uit de enquête van de gemeente Waadhoeke (zie hoofdstuk 4) komt het onderwerp ‘jeugd en veiligheid’ op verschillende manieren naar voren. Van de 196 deelnemers geven 112 deelnemers aan dat jeugdoverlast/-criminaliteit in hun wijk voorkomt. Ook scoort het onderwerp hoog op de vraag hoe belangrijk de deelnemers het vinden dat de gemeente investeert op diverse veiligheidsthema’s.
In hoofdstuk 5 staan de politiecijfers van de afgelopen jaar beschreven. De cijfers van de meldingen ‘overlast jeugd’ zijn in de afgelopen jaren gedaald. Al laten de cijfers per kwartaal vanuit waarstaatjegemeente.nl (hoofdstuk 5.2.3) wel zien dat in het laatste kwartaal van 2022 de cijfers weer stijgen.

Conclusie
Vanuit landelijk en regionaal perspectief is er geen reden voor om 'jeugd en veiligheid' te prioriteren. Vanuit de lokale prioriteiten is het wel gewenst om het onderwerp op te nemen in het nieuwe IVP. Weliswaar in combinatie met de collega's van diverse andere afdelingen om een bestendige aanpak te creëren.

Prioriteit 4. Maatschappelijk ongenoegen, polarisatie en radicalisering
Landelijk en regionaal
Op de Landelijke veiligheidsagenda staat het onderwerp 'Verbinding met de samenleving en maatschappelijke onrust' geprioriteerd. Dit is een vrij breed te interpreteren. In de toelichting geeft men onder andere aan dat het gaat om het contact met de inwoners om het maatschappelijk ongenoegen wat er heerst niet te laten escaleren richting maatschappelijke onrust. Een passage uit de toelichting:

> *Politie, gemeenten, Openbaar Ministerie en maatschappelijke organisaties hebben binnen verschillende fasen van maatschappelijk ongenoegen en maatschappelijke onrust elk een eigen rol bij preventie, dialoog en handhaving. Dat vraagt om intensivering van de samenwerking, bespreking van dilemma's in dat kader en een gezamenlijk handelingsperspectief aan de voorkant. Het zwaartepunt van deze samenwerking ligt op het lokale niveau, omdat maatschappelijke onrust zich primair lokaal manifesteert en er geen blauwdruk is voor de omgang daarmee. Dat neemt niet weg dat ondersteuning vanuit het niveau van de eenheid en het landelijke niveau van meerwaarde is om lokale partners voldoende toe te rusten.*

Het Regionaal Beleidsplan beschrijft 'Maatschappelijk ongenoegen, polarisatie en polarisering' als prioriteit.

Lokaal
Het coalitieakkoord, de lokale driehoek en het jaarwerkplan van de politie geven allen geen extra prioriteit aan het onderwerp.

Cijfers
Uit de enquête onder inwoners is 'anti-overheidssentiment/ radicalisering' opgenomen. Dit is onderdeel van het onderwerp 'maatschappelijk ongenoegen, polarisatie en radicalisering'. De uitkomsten van de enquête geven aan dat het merendeel van de deelnemers het onderwerp anti-overheidssentiment/ radicalisering niet in de directe omgeving voorbij zien komen. Als het gaat om de investering op het onderwerp, dan springt het onderwerp er niet uit.

Conclusie
Het onderwerp 'maatschappelijk ongenoegen, polarisatie en radicalisering' lijkt alleen een landelijke en regionaal thema en in mindere mate een lokaal thema. Ook al staat het niet in een coalitieakkoord en blijkt het niet uit cijfers, het maatschappelijk ongenoegen is wel merkbaar. Door onder andere de toeslagenaffaire, de coronaperikelen en de aanpak van de stikstofproblematiek zijn inwoners minder tevreden over de overheid. Uit het onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen van 2022 blijkt dat in Noord Nederland met name nieuwe vormen van extremisme in opkomst zijn, zoals overheidsextremisme. Daarbij leven er onder de inwoners van de drie noordelijke provincies relatief sterke gevoelens van maatschappelijk onbehagen en anti-randstedelijk denken. De regio is daardoor vatbaar voor anti-overheidsextremisme en nieuwe vormen van radicaal- en extreemrechts. Door het onderwerp 'maatschappelijk ongenoegen, polarisatie en radicalisering' te prioriteren is het mogelijk om met interne en externe ketenpartners te investeren in dit onderwerp, zodat bijvoorbeeld lokale casuïstiek tijdig wordt herkend en daarmee mogelijke escalatie wordt voorkomen.

Bijlage 1: Cijfers politierapportage 2022 gemeente Waadhoeke

	Buiten regio: Nee			
	DP: 2019	DP: 2020	DP: 2021	DP: 2022
Criminaliteit (Misdrijven)				
01 Woningcriminaliteit	125	58	34	53
1.1.1. Diefstal/inbraak woning	115	50	28	45
1.1.2. Diefstal/inbraak box/garage/schuur/tuinhuis	10	8	6	8
02 Voertuigcriminaliteit	94	80	61	71
1.2.1. Diefstal uit/vanaf motorvoertuigen	28	10	12	13
1.2.2. Diefstal van motorvoertuigen	1	1	3	5
1.2.3. Diefstal van brom-, snor-, fietsen	59	55	37	39
1.2.5. Diefstal af/uit/van overige voertuigen	6	14	9	14
03 Bedrijfscriminaliteit	69	62	41	65
2.5.1. Diefstal/inbraak bedrijven en instellingen	25	20	14	28
2.5.2. Winkeldiefstal	44	42	27	37
04 Overige Vermogensdelicten	128	80	85	75
1.2.4. Zakkenrollerij	0	1	0	3
1.6.2. Overige vermogensdelicten	128	79	85	72
05 Geweldsdelicten	158	121	119	110
1.4.2. Moord, doodslag	4	1	10	5
1.4.3. Openlijk geweld (persoon)	3	5	8	9
1.4.4. Bedreiging	63	48	41	17
1.4.5. Mishandeling	86	67	60	79
1.4.6. Straatroof	1	0	0	0
1.4.7. Overval	1	0	0	0
06 Zedendelicten	8	10	7	8

	Buiten regio: Nee			
	DP: 2019	DP: 2020	DP: 2021	DP: 2022
07 Aantasting Openbare Orde en Openbare Ruimte	178	205	179	143
1.6.1. Brand/ontploffing	9	5	6	7
2.2.1. Vernieling cq. zaakbeschadiging	163	192	167	131
3.6.4. Aantasting openbare orde	6	8	6	5
08 Illegale Handel	256	314	307	253
3.1.1. Drugshandel	15	17	12	19
3.1.2. Mensensmokkel	0	0	0	0
3.1.3. Wapenhandel	8	5	7	8
3.9.1. Horizontale fraude	205	259	240	181
3.9.2. Verticale fraude	0	1	3	0
3.9.3. Overige fraude	0	0	5	1
09 Overige	277	251	229	238
High Impact Crime	117	50	28	45
1.1.1. Diefstal/inbraak woning	115	50	28	45
1.4.6. Straatroof	1	0	0	0
1.4.7. Overval	1	0	0	0

Overlast (Incidenten)	DP: 2019	DP: 2020	DP: 2021	DP: 2022
10 Overlast	1.712	2.117	2.203	1.766
2.1.1. Drugs/drankoverlast	72	89	62	71
2.3.1. Verkeersoverlast	127	116	91	61
2.4.1. Burengerucht (relatieproblemen)	178	186	149	174
2.7.1. Overlast	882	1.035	1.160	986
2.6.6. Geluid	280	489	529	332

	DP: 2019	DP: 2020	DP: 2021	DP: 2022
Incidenten van vernielingen en zaaksbeschadiging door Overlast	205	243	236	181
C10 VERNIELING VAN/AAN AUTO	65	49	55	49
C20 VERNIELING VAN/AAN OPENBAAR VERVOER/ABRI	1	2	8	4
C30 VERNIELING VAN/AAN OPENBAAR GEBOUW	2	1	4	1
C40 VERNIELING OVERIGE OBJECTEN	116	173	143	107
C50 VANDALISME/BALDADIGHEID	18	16	24	17
F11 OPENLIJKE GEWELDPLEGING TEGEN GOEDEREN	3	2	2	3